

EL WEB DE LES PERSONES: UNA INTRODUCCIÓ AL WEB 2.0

Enric Gil Garcia

1. Què és el Web 2.0? Definició i característiques

Hom parla sovint del Web 2.0, una denominació que ha fet fortuna els darrers anys per designar una nova configuració de la xarxa internet a partir d'una evolució en les seves aplicacions. No es pot considerar una tecnologia concreta, sinó una actitud que apareix quan l'usuari es converteix en el centre: és el trànsit des de les dades a les persones, a través del programari social, que ha generat una dinàmica col·laborativa expressada amb èxit amb l'univers dels blogs¹, però que no ha quedat restringida tan sols a una eina, sinó que s'ha ampliat a viquis, podcasts, videopodcasts o comunitats d'interacció virtual. El Web 2.0 és l'expressió de l'obertura de la xarxa a noves conductes que se sintetitzen en la concepció del web com a plataforma. En aquest context han interactuat l'element tecnològic, per mitjà d'un conjunt d'eines, aplicacions i serveis innovadors, i l'element social, amb noves formes d'interacció entre els components de la World Wide Web (WWW), que es plasmen en la blogosfera com a conjunt de textos interrelacionats per mitjà dels enllaços i com a creadora de comunitat.

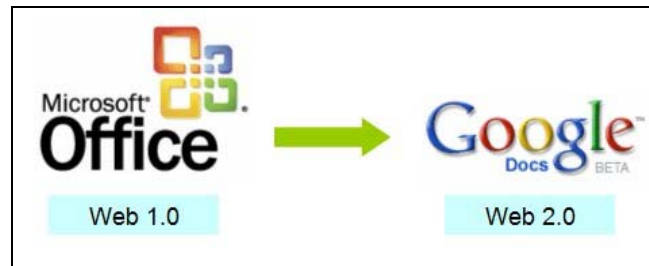
En una pluja d'idees realitzada l'any 2004 entre Dale Dougherty (O'Reilly Media) i Craig Cline (MediaLive) va néixer l'expressió Web 2.0. Un cop estudiada la World Wide Web i analitzats els seus canvis en una primera època, van advertir que, després de la desfeta de les empreses *dot-com*, estaven apareixent noves aplicacions basades en pàgines web dinàmiques que incidien sobretot en els lligams socials. La xarxa bullia en activitat i els usuaris cada cop hi participaven més. Els webs estàtics que havien predominat en les beceroles, administrats per un webmàster que actualitzava amb més o menys freqüència, no oferien interacció i eren només consumits pels visitants del lloc. En el nou model la informació i els continguts són produïts pels usuaris i després són compartits per diferents portals web². L'usuari produeix i manipula contingut, l'edita i finalment el publica. A partir d'aquí es van deduir uns principis que ens permetran entendre millor aquest canvi de paradigma:

1. **El web com a plataforma:** les aplicacions d'escriptori, que permeten treballar en local però que no posseeixen interactivitat en línia, es transformen en aplicacions lliures des de qualsevol node de la xarxa. Els programes rígids que generen arxius que poden ser compartits posteriorment esdevenen aplicacions flexibles que són treballades en temps real i els arxius de les quals es poden manipular, esmenar, desar i convertir sense abandonar la connexió. Un exemple d'aplicació típica 1.0 seria l'Office de Microsoft o bé l'OpenOffice (programari lliure); una aplicació 2.0 en aquest àmbit serien els [Docs and Spreadsheets](#) de Google, un processador de textos, full de càlcul i eina de presentacions multimèdia que fa possible el treball ofimàtic via web. El valor del programari és proporcional a les dades que ajuda a gestionar. En el cas del segon exemple,

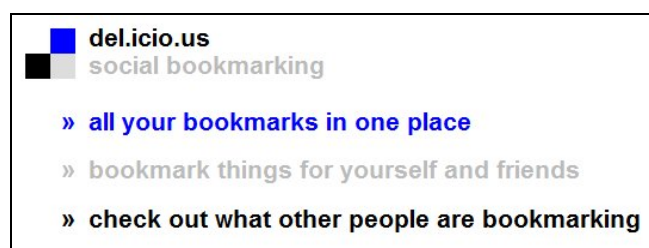
¹ V. Gil, E. (2004): pàg. 77-89.

² V. Microsoft España. Centro para Empresas y Profesionales: "¿Qué es la Web 2.0?" <URL: http://www.microsoft.com/spain/empresas/internet/web_2.msp>.

els documents es poden gestionar i compartir en línia. Observem que en tot moment la plataforma supera l'aplicació.

2. **El web com a expressió de la intel·ligència col·lectiva:** l'edició i la publicació de contingut per part dels usuaris crea una xarxa d'interrelacions que va creixent com a conseqüència de la tasca col·laborativa. El contingut publicat és enllaçat per altres usuaris en el cas dels blogs, generant la blogosfera com a conjunt de textos interrelacionats.
3. **El web com una arquitectura de participació:** les grans organitzacions ja no porten la iniciativa, sinó que són els usuaris, des de llur activitat col·lectiva, els qui fan moure la World Wide Web. L'exemple més paradigmàtic d'aquest procés és la [Wikipedia](#) ([Viquipèdia](#) en la versió catalana), una enciclopèdia d'abast planetari que pot ser editada i millorada pels internautes a partir de l'eina viqui, i que ha substituït com a referent a serveis com la Britannica Online. Tot i els dubtes que genera pel que fa a la fiabilitat, l'èxit que ha obtingut a internet és inqüestionable. L'arquitectura de participació afecta alhora la classificació dels continguts, que ja no és taxonòmica (sistema categorial jeràrquic), sinó que es basa en la folcsonomia, estil de classificació mitjançant etiquetes que són triades lliurement pels usuaris (el sistema d'etiquetatge social [del.icio.us](#) organitza així els enllaços compartits).

4. **El web com a sistema descentralitzat:** el Web 2.0 posa l'accent en el poder col·lectiu dels llocs web petits (*the long tail*, "la llarga cua"), ja que aquests forneixen la major part del contingut del ciberespai. La gestió col·laborativa de la informació permet que aquesta arribi no només al centre, sinó també als extrems. Per exemple, el servei de transferència d'arxius BitTorrent no podria funcionar sense un ús massiu per part de la gent.

2. Diferències entre Web 1.0 i Web 2.0. El programari social

En el punt anterior hem comentat que l'adveniment del Web 2.0 suposa un canvi de paradigma en la concepció global d'internet, que implica el trànsit del web de les dades al web de les persones, un escenari en el qual es produeix una interacció entre les eines i les aplicacions i la forma com ens relacionem en xarxa. Un dels canvis més remarcables és la mutació que es produeix en els llocs web personals, que evolucionen des de les pàgines tradicionals, estàtiques i poc actualitzades, als blogs, que són pàgines dinàmiques amb organització cronològica i amb interacció a través dels comentaris. El pas de la publicació a la participació és també remarcable, així com l'aparició dels viquis com a eines que permeten la modificació perpètua dels continguts per l'acció dels usuaris anònims ([Wikipedia](#)). Altres novetats són les comunitats fotogràfiques ([Flickr](#)), que funcionen de manera semblant als blogs (amb sindicació de continguts, per la qual cosa també es poden llegir per subscripció mitjançant els programes lectors de fonts RSS) o l'etiquetatge social, on s'ordenen les pàgines preferides a través d'un sistema de lliure assignació ([del.icio.us](#)).

Les diferències entre el Web 1.0 i el Web 2.0 es poden sintetitzar en la taula següent:

Web 1.0	Web 2.0
La majoria de llocs estaven impulsats per grans organitzacions	L'impuls de les iniciatives es troba més distribuït: els llocs petits també compten
Es basa en les dades	Es basa en les persones i llur interacció
Entorn estàtic	Entorn dinàmic
Aplicacions d'escriptori	Aplicacions web col·laboratives
Arquitectura d'informació	Arquitectura de participació
Taxonomia	Folcsonomia
Macrocontinguts	Microcontinguts
Usuaris consumeixen contingut	Usuaris creen contingut

El Web 2.0 ha estat anomenat també Web social, ja que defineix nous patrons de conducta en l'ús de les tecnologies de la informació. L'univers de la World Wide Web acull un seguit d'aplicacions que es coneixen com programari social (*Social Software*) i s'expliquen en funció de les fites comunicatives de les persones. És un "programari que suporta la interacció grupal" (Clay Shirky) i que dóna lloc a un seguit d'eines que són creadores de comunitat, nous serveis a través dels quals els usuaris generen contingut perquè aquest estigui disponible per ser compartit per altres usuaris en una atmosfera de confiança.

Icona del RSS (Really Simply Syndication)

Encara que moltes de les eines originàries de la web ja es poden considerar en sentit ampli com a programari social (correu electrònic, llistes de correu, xat, grups de notícies...), aquesta expressió s'ha aplicat més pròpiament a les eines del Web 2.0, com blogs, viquis, xarxes d'interacció social, comunitats fotogràfiques, *podcasting*, *videopodcasting*, marcadors socials o *tagging*, aplicacions en línia i lectors RSS. En aquest sentit, cal destacar la importància d'aquest darrer format com a distintiu d'aquesta transformació en la comunicació a través de la xarxa, ja que possibilita la distribució de contingut per mitjà de subscripció i sense haver d'utilitzar un navegador: el contingut arriba a l'usuari sense que aquest s'hi hagi d'adreçar directament.

3. Eines del Web 2.0

En un article divulgatiu com aquest, farem una síntesi de les eines més habituals del Web 2.0, per tal que el lector pugui identificar-ne la tipologia i explorar les seves possibilitats a nivell comunicatiu.

3.1. Els blogs

Es tracta de pàgines web ordenades cronològicament i dividides en anotacions amb la més nova a la part superior de la pàgina. Cada anotació és una entrada d'un diari virtual de contingut variat, pot acceptar comentaris, enllaços i s'hi poden inserir objectes multimèdia, com arxius d'àudio, vídeos integrats des d'altres serveis ([YouTube](#), per exemple) o presentacions multimèdia. Posseeix un ric sistema d'enllaços (*blogroll*) i d'organització dels arxius històrics. Ha provocat una autèntica revolució a internet i els autors (*bloggers*) han generat un espai de comunicació virtual anomenat blogosfera. A Catalunya (on s'anomena catosfera) és un fenomen molt destacat que creix dia a dia.³

Sant Fost de Campsentelles

Publicat per Webmàster a Cultura, CES-AC, Notícies September 7, 2007 11:05 pm

Les Colles de Sant Fost recuperen la Festa de la Verema

Bloc del Centre d'Estudis Santfostencs "Amics de Cabanyes"

Enllaços:

- Meditacions des de l'esfera (El blog d'Enric Gil)
- L'antiga bitàcola (2004-2005)
- Pàgina principal
- Notícies
- El municipi
- El CES-AC
- Publicacions
- El Pessebre Vivent
- Joves Professionals de Sant Fost
- La Selva del Vallès
- Color Sant Fost

La Festa de la Verema, que va ser creada l'any 1999 pel Centre d'Estudis Santfostencs "Amics de Cabanyes" i va tenir cinc edicions fins a la seva darrera l'any 2004, ha estat represa amb una iniciativa de les Colles de Sant Fost (els Més Turbats, la Colla Cobxina i Els Serenus), que es van constituir en la darrera Festa Major. Aquesta celebració, que va sorgir com a homenatge a la vinya i a l'elaboració del vi, pretén donar a conèixer a tot el poble i a la comarca la importància de què encara gaudeix el conreu de la vinya a

Captura del [blog del CES-AC](#)

³ V. Nota 1.

3.2. Els viquis

Els viquis (o *wikis*) estan formats per una sèrie de pàgines web sobre les quals els usuaris poden interactuar modificant-ne els continguts. D'aquesta manera les aportacions desinteressades poden ajudar a millorar el producte. Només cal editar l'entrada que vulguem modificar i conèixer una mica el codi que utilitza. Òbviament és molt útil per a continguts enciclopèdics, que es van actualitzant progressivament ([Wikipedia](#)). Com a exemples d'eines creadores de viquis tenim [Wikimedia](#) o [Wikispaces](#).

3.3. Els podcasts

La paraula podcast és l'acrònim de *pod* (referent als reproductors portàtils) i *broadcast* (radiodifusió) i fa referència a la sindicació d'arxius de so, habitualment MP3, a través de RSS, que permet la subscripció i la descàrrega de forma automàtica. La pràctica del *podcasting* possibilita poder enregistrar programes de ràdio per internet i la descàrrega es pot fer a un reproductor (tipus iPod) per tal d'accedir a l'arxiu de so des de qualsevol lloc. Aquests arxius de so poden aparèixer integrats en un blog, per la qual cosa no cal visitar la pàgina d'origen per escoltar l'arxiu d'àudio, sinó que simplement cal prémer un botó per reproduir-lo des del mateix blog on es troba inserit.

Exemple de podcast allotjat a [Odeo](#)

Sistemes per allotjar podcasts n'hi ha molts, per exemple, [Odeo](#), [Blip.tv](#) o [Podomatic](#).

3.4. Els videopodcasts

El videopodcast és la sindicació d'arxius de vídeo, normalment MPEG, AVI o WMV, a través de RSS (o Atom), la qual cosa permet la subscripció i la reproducció d'aquests arxius de forma automàtica. En aquests sistemes tampoc no cal visitar la pàgina d'origen per desar el vídeo i veure'l, sinó que n'hi ha prou amb prémer un botó perquè aquest es reproduïxi. Els videoblogs (o vBlogs) es nodreixen d'aquesta mena d'arxius, que són allotjats a espais com [YouTube](#), [Google Video](#) o [Yahoo! Video](#).

Publicat per Webmàster a CES-AC
December 28, 2006 12:04 am

[Els ocells de l'entorn de Cabanyes](#)

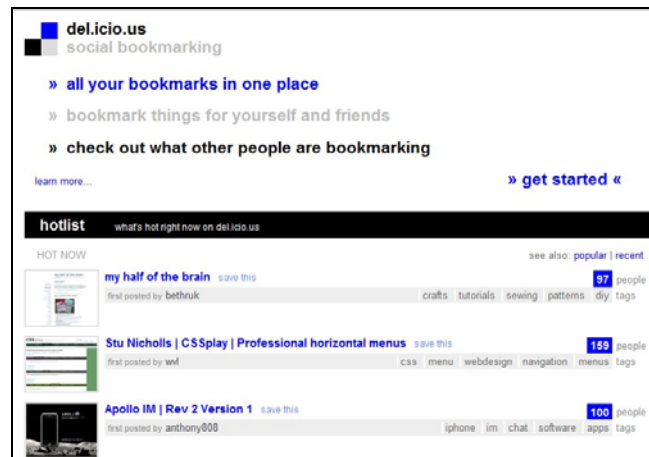
Fragment de la intervenció de Joan Carles Fernández-Ordóñez el dia 22 de desembre a la sala Gaudí de l'Ateneu en l'acte del Centre d'Estudis Santfostencs "Amics de Cabanyes" (*Campsentelles*, 9). La presentació tractava sobre els ocells dels voltants de Cabanyes i va atraure l'interès de la gent que s'hi aplegà.

Comentaris (0)

Vídeo inserit al blog del CES-AC des del YouTube

3.5. L'etiquetatge social

L'etiquetatge social (*tagging*) és un sistema basat en el marcatge de continguts a través d'etiquetes (*tags*), que són paraules clau que serveixen per a classificar els continguts catalogats. Aquestes etiquetes classificades de manera folclòmica (per tant, no jerarquitzada) es comparteixen amb la resta d'internautes, indexant les dades de manera dinàmica i generant vincles socials, atès que aquesta classificació es fonamenta en la tasca col·laborativa. L'exemple paradigmàtic és del.icio.us, directori d'adreces d'interès compartides (el que tenim al nostre navegador com a preferits ara ja es pot trobar al ciberespai perquè tothom pugui compartir-lo).

Captura extreta de del.icio.us

3.6. Les comunitats fotogràfiques

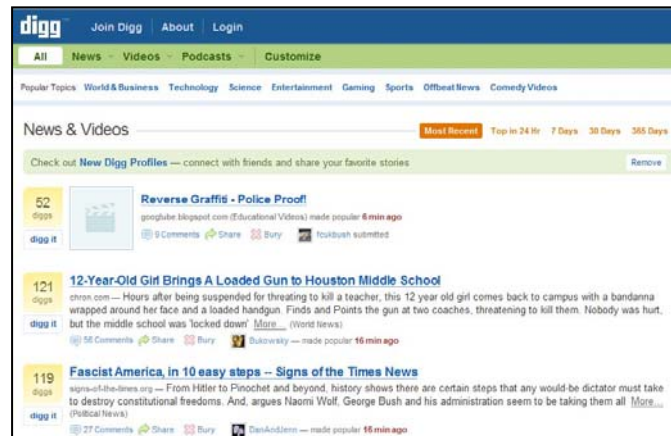
En els blogs apareixen sovint imatges (i els fotologs les converteixen en l'únic element comunicatiu). Com en alguns sistemes de gestió de continguts en què es basen els blogs (CMS, *Content Management Systems*) ofereixen un espai en disc mínim per a les imatges, han aparegut comunitats fotogràfiques que les organitzen en àlbums en línia i les classifiquen segons un sistema de marcatge d'etiquetes socials. Com a exemples, podem esmentar Flickr (adquirit per Yahoo) i Picasa (adquirit per Google).

Imatge del blog del CES-AC des de Flickr

3.7. La prescripció social

Combinant etiquetatge social, sindicació de continguts i l'estructura dels blogs, la prescripció social en xarxa es basa en la valoració social de notícies i articles, que s'ordenen a partir de les votacions que reben dels usuaris en funció del grau d'interès. En certa manera, són els lectors els qui decideixen l'ordre i la importància de les informacions, ja que a més són ells els qui defineixen aquests paràmetres, eliminant tota jerarquia. El servei de prescripció més conegut és [Digg](#), a l'Estat trobem [Menéame](#) i a Catalunya [La Tafari](#).

Captura de la pàgina inicial de [Digg](#)

3.8. Les comunitats d'interacció virtual

Aquestes comunitats són espais de la xarxa en les quals es combinen eines típiques del Web 1.0 (correu, cercador, xat, fòrum) amb les més noves (sistemes de publicació de blogs, marcatge social, prescripció virtual...) per tal de generar interacció donant d'alta usuaris que esdevenen els integrants de la comunitat i entre els quals es poden generar llaços d'amistat. Com a exemples podem esmentar [MySpace](#) (amb més de 200 milions d'usuaris) o [Facebook](#), aquest darrer originat en la comunitat universitària.

Captura de [Facebook](#)

3.9. Altres eines

A més de les anteriorment descrites, existeixen altres eines Web 2.0:

- Cercadors i directoris de blogs (per exemple, [Technorati](#), [Blogpulse](#) i, en l'àmbit català, [Catapings](#) i [Bitàcoles](#)).
- Sistemes de publicació de blogs ([Blogger](#), [WordPress](#), [Blocat](#) o [La Coctelera](#)).
- Lectors de RSS ([Bloglines](#) o [Feedster](#)).
- Cercadors 2.0 ([Gennio](#) o [Alpha](#)).
- Presentacions en línia ([Slideshare](#), una mena de [YouTube](#) per a presentacions PowerPoint amb l'opció de descarregar l'arxiu a l'ordinador).
- Aplicacions virtuals, com [Google Docs and Spreadsheets](#).

Conclusió

La xarxa és com un organisme viu que va evolucionant al llarg del temps. Després d'un temps en el qual la relació entre l'usuari i el web era freda i distant, malgrat les propostes interactives de fòrums i xats, hem passat a una època de vincles socials, però no només d'això, sinó també de propostes de creació de coneixement i de desplegament de la intel·ligència col·lectiva. Cada dia apareixen noves eines que faciliten l'autopublicació en web, convertint les persones en protagonistes actius de la xarxa. Per això el Web 2.0 és el Web social, el de les persones que estableixen lligams virtuals i intercanvien continguts lliurement.

Algunes adreces de Web 2.0

Sistemes de publicació de blogs	Blogger: http://www.blogger.com WordPress (servidor): http://wordpress.org WordPress (centralitzat): http://wordpress.com Blocat: http://www.bloc.cat Vilaweb: http://blocs.mesvilaweb.cat/ Blogalia: http://www.blogalia.com Blogia: http://www.blogia.com La Coctelera: http://www.lacoctelera.com/
Viquis	Wikipedia: http://wikipedia.com Wetpaint: http://www.wetpaint.com/ Wikispaces: http://www.wikispaces.com/ Wiki Mailxmail: http://wiki.mailxmail.com/
Podcasting	Blip.tv: http://blip.tv Podomatic: http://www.podomatic.com/ Odeo: http://www.odeo.com Castpost: http://www.castpost.com Podcatalà: http://www.podcatala.org/
Videopodcasting	YouTube: http://www.youtube.com Google Video: http://video.google.com Yahoo! Video: http://video.yahoo.com MSN Video: http://video.msn.com Dailymotion: http://www.dailymotion.com/us

Etiquetatge social	Del.icio.us: http://del.icio.us BlinkList: http://www.blinklist.com/ Furl: http://www.furl.net/
Fotografies en línia	Flickr: http://www.flickr.com Pikeo: http://www.pikeo.com/ Fotolog: http://www.fotolog.com/ FotoPic: http://www.fotopic.com/page.asp Picasa: http://picasa.google.com/intl/es/
Prescripció social	Digg: http://digg.com/ Wikio: http://www.wikio.com/ Slashdot: http://slashdot.org/ Menéame: http://meneame.net La Tafari: http://www.latafanera.net
Comunitats d'interacció social	MySpace: http://www.myspace.com/ Friendster: http://www.friendster.com/ Facebook: http://www.facebook.com

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA:

- Bruguera, E. (2006): *Els blocs*. Barcelona: Editorial UOC.
- Cerezo, J.M. (dir.) (2006): *La blogosfera hispana: pioneros de la cultura digital*. Madrid: Fundación France Telecom España.
- Fumero, A.; Roca, G. (2007): *Web 2.0*. Madrid: Fundación Orange.
- Gil, E. (2004): "El weblog com a nou mitjà de comunicació online", a *Campsentelles*, 7. Sant Fost de Campsentelles: CES-AC.
- Gil, E. (2005): *Blogosfera: les bitàcoles i l'audiència*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya. <URL: <http://www.uoc.edu/in3/dt/cat/gil0705.html>>.
- Gil, E. (2007): *L'expressió social a la xarxa global: blogs, wikis, podcasts...* Material de curs de la Universitat Oberta d'Estiu. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- Microsoft España. Centro para Empresas y Profesionales (2007): "¿Qué es la Web 2.0?" <URL: http://www.microsoft.com/spain/empresas/internet/web_2.msp>.
- O'Reilly, T. (2005): "What Is Web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software", a *O'Reilly* (30/9/2005). <URL: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>>.

Enric Gil Garcia és membre de la Junta del CES-AC, webmàster de Santfost.com i consultor de la Universitat Oberta de Catalunya.

Correu-e: enricgil@santfost.com

Blog: <http://www.enricgil.cat>